

Fundusz Azylu, Migracji i Integracji

Raport [Końcowy]

okres objęty raportem:

od 1 października 2022r. do 31 grudnia 2023r.

część merytoryczna

Należy wysłać do:

**Centrum Obsługi Projektów Europejskich
Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji**
Raport składany w formie elektronicznej

Numer projektu lub numer umowy finansowej: 6/14-2022/OG-FAMI

Tytuł projektu: Łódzkie przyjazne dla uchodźców z Ukrainy

Nazwa beneficjenta: Wojewoda Łódzki

1. Stopień realizacji celów projektu (dotyczy wyłącznie raportu końcowego):

Zrealizowano cel nadrzędny projektu dotyczący wsparcia działań dotyczących przyjmowania, zapewnienia potrzeb i integracji uchodźców z Ukrainy, w szczególności tych, którzy uciekli po zbrojnej napaści Rosji na ten kraj i przekroczyli granicę RP od dnia 24 lutego 2022 r.

Powyższy cel został osiągnięty poprzez:

Partner Projektu

- utworzenie 2 punktów informacyjno-doradczych w Łodzi oraz w Piotrkowie Trybunalskim, w których zapewniono doradztwo i pomoc w zakresie legalizacji pobytu, kwestiach administracyjnych i prawnych, przysługujących praw pracowniczych, doradztwa i pomocy integracyjnej, opieki zdrowotnej, psychologicznej i socjalnej, opieki nad dziećmi oraz wsparcie w zakresie aktywizacji zawodowej. Prowadzone w punktach informacyjno-doradczych porady psychologiczne, porady prawne a także dyżury z doradcą zawodowym spełniły główny cel projektu jakim było zapewnienie wsparcia w trudnej sytuacji związanej z wybuchem wojny na Ukrainie.
- organizację kursów języka polskiego, kolonii letnich oraz wyjazdów integracyjnych dla dzieci, warsztatów tematycznych, doradztwa w zakresie dostosowania się do polskiego rynku pracy i przedsiębiorczości, a także szkoleń z zakresu prowadzenia własnego biznesu na rynku polskim zapewniono zwiększenie kontaktu i integracji ze społeczeństwem polskim oraz pomoc bezpośrednią.

Lider Projektu

- poprawę standardów obsługi cudzoziemców z państw trzecich poprzez wprowadzenie dedykowanych cudzoziemcom narzędzi informatycznych, podwyższenie kwalifikacji i umiejętności urzędników,
- ułatwienie dostępu cudzoziemców z państw trzecich do urzędnika poprzez infolinię i call center. Uruchomienie infolinii wpłynęło korzystnie na obsługę osób wymagających szczególnego

- traktowania, takich jak osoby niepełnosprawne, osoby starsze, kobiety ciężarne i osoby samotnie wychowujące małoletnie dzieci,
- zostały przeprowadzone „Dni otwarte”, które pomogły klientom w zakresie, pomocy w wypełnianiu wniosków o lokalizację pobytu oraz innych informacji w zakresie legalizacji pobytu.

2. Zakres, w jakim projekt osiągnął zamierzone rezultaty do czasu złożenia raportu końcowego – szczegółowy opis wraz z podaniem danych liczbowych w kontekście założeń przedstawionych w opisie projektu będącym częścią wniosku (dotyczy wyłącznie raportu końcowego):

Zamierzone rezultaty jak założono w opisie projektu będącym częścią wniosku	Osiągnięte rezultaty
utworzenie 2 wyodrębnionych punktów informacyjno-doradczych w Łodzi i Piotrkowie Trybunalskim, w których świadczone było poradnictwo w zakresie: psychologicznym, prawnym, mentoringu kulturowego, doradztwa zawodowego	Poprzez kompleksowe wsparcie jakie było świadczone w punktach informacyjno-doradczych zarówno w Łodzi, jak w Piotrkowie Trybunalskim zapewniono uchodźcom z Ukrainy sprzyjające warunki do asymilacji, zwiększenia zaufania i likwidacji różnego rodzaju barier (społecznych, ekonomicznych, językowych). Pomoc udzielona w ww. punktach ułatwiła cudzoziemcom załatwianie spraw w innych urzędach (urzędach pracy, ośrodkach pomocy społecznej, powiatowych centrach pomocy rodzinie), dzięki czemu skrócono „drogę cudzoziemca do urzędu”, ale również czas oczekiwania na załatwienie spraw. Dzięki wizycie w punkcie informacyjno-doradczym, cudzoziemiec udawał się z większą swobodą do innych urzędów, czy pracodawców. Zatrudnione w punktach informacyjno-doradczych osoby udzielały pomocy cudzoziemcom w załatwianiu spraw codziennych w innych instytucjach i urzędach lub kierowały do bezpośredniego wsparcia w funkcjonujących punktach informacyjno-doradczych. W punktach informacyjno-doradczych zatrudnieni byli następujący specjaliści: prawnik, psycholog, doradca zawodowy, osoba pierwszego kontaktu, tłumacz.
zorganizowanie zajęć językowo-integracyjnych (kursy języka polskiego, wyjazdy, wycieczki i kolonie) dla różnych grup wiekowych	Zajęcia językowo-integracyjne przyczyniły się do podwyższenia poziomu znajomości języka polskiego wśród cudzoziemców z grup docelowych na kursach językowych oraz zapoznały ich z polską kulturą, historią i zwyczajami. Niejednokrotnie poznanie języka polskiego skutkowało znalezieniem pracy, szkoły oraz ułatwiało integrację z Polakami w miejscu zamieszkania, w pracy i w szkole. Niwelacja bariery językowej zmniejszyła poczucie wyobcowania, ograniczyła zjawisko marginalizacji i wykluczenia społecznego. Ponadto w celu ułatwienia uchodźcom z Ukrainy adaptacji do nowej rzeczywistości, w ramach projektu zostały zorganizowane wyjazdy integracyjne, kolonie letnie dla dzieci oraz warsztaty tematyczne.
przeprowadzenie Dni Otwartych w Łodzi, Sieradzu, Skierniewicach i Piotrkowie Trybunalskim	W okresie luty–listopad 2023 r. realizowane były Dni Otwarte, dedykowane wszystkim grupom uchodźców z Ukrainy, podczas których ich uczestnicy mogli m.in. dołączyć dokumenty do sprawy, uzyskać pomoc w zakresie przygotowania wniosku, uzyskać informację w zakresie legalizacji pobytu w RP, sprawdzić dokumenty stanowiące uzupełnienie braków formalnych, a także uzyskać informacje o programach dotyczących działań na rzecz integracji cudzoziemców (zwłaszcza obywateli Ukrainy). Dni Otwarte realizowane były 5 dni w tygodniu (od poniedziałku do soboty, z wyłączeniem wtorku).
działanie infolinii i Call Center w Łodzi, Sieradzu, Skierniewicach i Piotrkowie Trybunalskim	W ramach projektu została utworzona infolinia dla cudzoziemców. Informacje dotyczące procedury legalizacji pobytu w tym uzyskania zezwolenia na pobyt czasowy, pobyt stały, pobyt rezydenta długoterminowego UE, przedłużenia wize, ruchu bezwizowego, zaproszeń cudzoziemców, zezwoleń na pracę, repatriacji, uzyskania

	obywatelstwa polskiego, uzyskania pomocy finansowej z uwagi na Kartę Polaka były udzielane w trzech językach: polskim, angielskim i ukraińskim
utworzenie strony internetowej www w wersji polskiej, ukraińskiej, i angielskiej	Została utworzona strona internetowa https://wsoic.lodzkie.eu/ Strona jest istotnym źródłem informacji niezbędnych dla cudzoziemców z grup docelowych i formą kontaktu z administracją publiczną, a także znakomitą promocją Projektu. Poprzez utworzenie strony internetowej m.in. zwiększono dostęp do usług dla cudzoziemców, zapewniono łatwy dostęp do informacji w kwestiach legalizacji pobytu.

Lider Projektu

Rozważając zasadność, celowość i przede wszystkim efekty planowanych działań i ich realizację projektu 6/14 FAMI w formie DNI OTWARTYCH FAMI przedstawiam poniżej uzyskane pozytywne rezultaty tych działań. Cudzoziemcy są obsługiwani na salach obsługi klienta, jednak od 2018 roku widzimy ciągle systematycznie zwiększanie się liczny cudzoziemców w województwie łódzkim.

Największym wyzwaniem dla organów migracyjnych w sytuacji nieprzewidywalnego napływu obywateli państw trzecich (OPT) (od połowy 2021 r.) jest bieżąca płynna obsługa OPT składających wniosek o udzielenie ochrony, niewystarczające zdolności recepcyjne oraz konieczność zapewnienia kompleksowej pomocy OPT. W I. 2017 - 2020 r. odnotowano spadek napływu OPT ubiegających się o udzielenie ochrony międzynarodowej (z ponad 12 tys. w 2016 r. do ok. 4 tys. w 2019 r.). W pierwszej połowie 2022 r. wnioski złożyło 5100 cudzoziemców. W I. 2014-2019 najczęściej decyzji o nadaniu statusu uchodźcy uzyskali obywatele: Syrii – 395, Ukrainy – 109, Rosji - 81, Iraku – 81 oraz Turcji – 75, zaś ochrony uzupełniającej: Rosjanie – 529, Ukraińcy – 413, Irakijczycy - 73, Tadżycy – 70 i Syryjczycy – 48. W 2021 r. liczba wnioskujących o ochronę międzynarodową wzrosła prawie trzykrotnie (7 699 osób) w porównaniu z 2020 r. Głównymi krajami pochodzenia były Białoruś, Afganistan i Irak. Zwiększyła się liczba wniosków składanych przez małoletnich bez opieki, głównie obywatele Afganistanu, w 2021 r. Polska odnotowała również jeden z najwyższych wskaźników w Europie wnioskodawców kobiet i dzieci. W związku z agresją zbrojną Federacji Rosyjskiej na Ukrainę i masowego napływu OPT z Ukrainy, napływ potencjalnych uchodźców szacowany był na 4-5 mln do końca 2022 r. Obywatele Ukrainy, którzy wjechali do Polski po 24.02.2022 r. otrzymali status ochrony czasowej na 18 miesięcy, a dalej została wydłużona do 03.2024 r. lub września 2024r. dla uczniów. Tym samym liczba osób objętych procedurami azylowymi nie wzrosła znacząco. Przyjęcie tak dużej liczby osób jest wyzwaniem, które wymaga odpowiednich działań. Z programu FAMI będą mogły zostać dofinansowane działania mające na celu poprawę sytuacji. Rozważając zasadność, celowość i przede wszystkim efekty planowanych działań i ich realizację projektów 9/10 FAMI oraz projektu 6/14 FAMI w formie DNI OTWARTYCH FAMI przedstawiam poniżej uzyskane pozytywne rezultaty tych działań.

Od 2018 roku widzimy ciągle systematyczne zwiększanie się liczby cudzoziemców w województwie łódzkim. Potem wystąpił okres pandemii COVID (i zamknięcie ruchu granicznego), który niestety wyeliminował przyjmowanie bezpośrednie klientów – którzy masowo wysyłali dokumenty za pośrednictwem Poczty Polskiej. Spowodowało to nagromadzenie się wniosków niekompletnych i do uzupełnienia pod względem braków formalnych. Do dzisiaj nie udało nam się rozpatrzyć wniosków o wydanie decyzji legalizacyjnych złożonych w tamtym okresie. Potem w lutym 2022 r. rozpoczęła się wojna na Ukrainie i konieczność legalizacji ich pobytu, oraz w lipcu 2023 r. zakończenie stanu epidemii - co dodatkowo spowodowało otrzymanie tysięcy nowych wniosków od cudzoziemców, bowiem z mocy prawa wszystkie tytuły pobytowe straciły ważność.

Należy podkreślić, że praca w zakresie obsługi legalizacji pobytu czy pobytu z wykonywaniem pracy przez cudzoziemców jest trudna z uwagi na różnorodność przepisów odrębnych dla cudzoziemców z różnych krajów i w zależności od potrzeb rynku pracy oraz sytuacji politycznej. Wydanie decyzji administracyjnej kończy skomplikowany proces postępowania administracyjnego, na który składają się czynności przyjęcia wniosku cudzoziemca, rejestracji danych osobowych w systemach pobytowych, dokonania weryfikacji opłat, weryfikacji przedłożonych kopii dokumentów czy informacji od pracodawcy, weryfikacji posiadania ubezpieczenia zdrowotnego czy sprawdzenia kwoty wynagrodzenia, uzupełnienia osobiście odcisków linii papilarnych, sprawdzenia przez organy np. ABW, Policję czy Straż Graniczną, prowadzenia przesłuchań cudzoziemców w zakresie potwierdzenia więzi rodzinnych i pochodzenia czy zakresu prac zarobkowych oraz wpisów w dokumentach podróży. Duża

grupa cudzoziemców prowadzi własną działalność gospodarczą, dla których dedykowane są oddzielne przepisy.

Polska od kilku lat jest państwem docelowym legalnej migracji w UE, atrakcyjnym dla migrantów zarobkowych: w 2015 r. wydano 375 342 pierwszych zezwoleń na pobyt w związku z pracą, 493 960 w 2016 r., 596 916 w 2017 r., 533 646 w 2018 r., 625 120 w 2019 r., i 502 342 w 2020 r. (Eurostat). Udział OPT w rynku pracy szacuje się na ponad 5%, przy niecałym 1% w 2013 r. i prognozuje się kilku- a nawet kilkunastoprocentowy wzrost zapotrzebowania na pracowników migracyjnych. Polska odnotowuje wzrost OPT podejmujących studia w szkołach wyższych: w roku akademickim 2018/2019 studiowało 78 259 OPT, co stanowi wzrost o 7,6% w stosunku do 2017/2018 (72 743 studiujących OPT). Wzrasta również liczba OPT-doktorantów: na koniec 2019 r. to 5,05% doktorantów w Polsce. „Polityka migracyjna Polski – diagnoza stanu wyjściowego” (2021r.) na liście kluczowych wyzwań ujęła niską efektywność systemu legalizacji zatrudnienia i pobytu wynikającą, m.in. z przewlekłości procedur i niewystarczającego poziomu elektronizacji postępowań. Podkreśliła konieczność podniesienia nakładów na rozwój systemów teleinformatycznych czy wykorzystanie technologii sztucznej inteligencji wspomagającej walkę z nadużyciami. Wg raportu Najwyższej Izby Kontroli z 2019 r. administracja publiczna nie była przygotowana do sprawnej obsługi dużej liczby OPT. Zwrócono uwagę na przewlekłość postępowań, niedostateczne zasoby kadrowe organów migracyjnych, brak sformalizowanych standardów obsługi oraz częściowo na niedostatki lokalowe. System legalizacji pobytu opiera się na zadaniach wojewodów, Szefa UdSC oraz SG. Zezwolenia na pobyt czasowy, stały i rezydenta długoterminowego w UE wydają wojewodowie na wniosek OPT. Liczba składanych wniosków i wydawanych pozwoleń rośnie i przewiduje się utrzymanie trendu wzrostowego. Trudności w zwiększeniu liczby OPT wykonujących w Polsce zawody deficytowe wymagające kwalifikacji wynikają też z ograniczeń w uznawalności dyplomów i kwalifikacji zdobytych w krajach pochodzenia. Działania te były finansowane z FAMI 2014-2020 w ramach poradnictwa, jednak zapotrzebowanie na nie było marginalne i planuje się udzielanie go w miarę potrzeb. Wobec rosnącej liczby wniosków o pozwolenie na pracę/pobyt zasoby infrastrukturalne i kadrowe wojewodów i UdSC są niewystarczające. W związku z tym priorytetem jest dalsza poprawa zdolności administracyjnych i dostosowywanie ich do potrzeb OPT, wzmacnianie systemów, w tym SP, infrastruktury oraz kadr odpowiedzialnych za legalizację pobytu i zezwoleń na pracę.

Wydanie decyzji administracyjnej przez organ to główna działalność Wydziału, jednak oprócz decyzji wydajemy setki zaświadczeń oraz postanowień o umorzeniu czy pozostawieniu wniosku bez rozpatrzenia oraz zaproszeń (głównie dla obywateli Białorusi).

Dla zmniejszania czasu oczekiwania na wydanie decyzji administracyjnej, pracownicy starają się przyjmować jak najwięcej cudzoziemców na salach obsługi, jak i innych pomieszczeniach służbowych – a wykonywanie dodatkowej pracy w ramach projektów FAMI przynosi efekty, które można porównać z danych podanych poniżej.

PORÓWNANIE

- SO-III - oddział cudzoziemców ds. legalizacji pobytu i pracy

- SO-IV - oddział cudzoziemców ds. legalizacji pobytu

w zakresie zestawienia spraw czekających na wezwanie cudzoziemców do uzupełnienia braków formalnych

DATA	SO-III		SO-IV
01.11.2022 r.	17.500	-	-
03.12.2022 r.	14.196	01.12.2022 r.	1.144
05.01.2023 r.	12.741	05.01.2023 r.	1.224
01.03.2023 r.	10.500	01.03.2023 r.	420
01.04.2023 r.	10.000	01.04.2023 r.	291

27.06.2023 r.	7.100	23.06.2023 r.	319
05.10.2023 r.	6.100	05.10.2023 r.	1.186
01.12.2023 r.	5.117	01.12.2023 r.	1.087

Zestawienie ilości spraw oczekujących na wydanie decyzji po opiniowaniu organów ABW, Straży Granicznej i Policji.

DATA	SO-III		SO-IV
13.12.2022 r.	2.380	12.12.2022 r.	1.914
05.01.2023 r.	3.017	05.01.2023 r.	2.649
01.03.2023 r.	3.371	01.03.2023 r.	2.586
01.04.2023 r.	3.958	01.04.2023 r.	2.802
27.06.2023 r.	2.567	23.06.2023 r.	2.903
05.10.2023 r.	2.260	05.10.2023 r.	2.668
01.12.2023 r.	2.826	01.12.2023 r.	2 472

Zestawienie decyzji o pozostawieniu wniosków bez rozpatrzenia oraz zwroty wniosków (dla cudzoziemców, którzy nie uzupełnili braków formalnych, nie odbierają wezwań do stawiennictwa i istnieje podejrzenie wyjazdu z Polski przed zakończeniem postępowania)

DATA	SO-III pozostawienia bez rozpatrzenia i zwroty	DATA	SO-IV pozostawienia bez rozpatrzenia i zwroty
01.03.2023 r.	3.515	01.03.2023 r.	324
27.06.2023 r.	4.735	23.06.2023 r.	244
05.10.2023r.	4.880	05.10.2023 r.	455
01.12.2023 r.	6.504	01.12.2023 r.	484

Tabela- ilości czekających wniosków na wprowadzenie do systemu POBYT

ROK	ODDZIAŁ	LICZBA
31.12.2020 r.	legalizacja pobytu i pracy – 6.950 legalizacja pobytu - 550	7.500
31.01.2021 r.	legalizacja pobytu i pracy – x legalizacja pobytu - x	4.434
31.01.2022 r.	legalizacja pobytu i pracy – 2027 legalizacja pobytu - 1162	3.189
01.01.2023 r.	legalizacja pobytu i pracy – 549 legalizacja pobytu - 174	723

Podsumowując w oddziale SO-III w 2021 r. opóźnienie w wydawaniu decyzji kształtowało się na poziomie **16-17 miesięcy**, natomiast obecnie (grudzień 2023) rozpatrujemy wnioski złożone w czerwcu 2023 r., czyli opóźnienie wynosi **5 miesięcy**. Natomiast w oddziale SO-IV w 2021 r. opóźnienie dochodziło do **7 - 8 miesięcy**, obecnie (grudzień 2023 r.) jest to **3 - 4 miesiące**.

Dodatkowo średnia ilość spraw na jednego zatrudnionego pracownika (łącznie z przebywającymi na zwolnieniach i urlopach wychowawczych czy rehabilitacyjnych) wynosi aktualnie w oddziale **SO-III - 331 spraw**, natomiast w oddziale **SO-IV - 290 spraw**.

	I kwartał	II kwartał	III kwartał	IV kwartał
Liczba spraw przypadających na 1 pracownika – 2022 r.	SO-III - 393 spraw SO-IV - 345 spraw	SO-III - 346 spraw SO-IV - 355 spraw	SO-III - 346 spraw SO-IV - 357 spraw	SO-III - 341 spraw na 1 osobę SO-IV - 300 spraw na 1 osobę

Zwłaszcza w minionym roku 2022 r. zadania były rozbudowywane i ustawowo przekazywane do realizacji administracji rządowej. Wybuch w lutym 2022 r. wojny na Ukrainie spowodował uruchomienie obsługi funduszu pomocy dla obywateli Ukrainy, znacznie wzrosła liczba wniosków dot. przyznawania Karty Polaka, o ponad 100 % wzrost klientów - obywateli Polskich w sprawach paszportowych oraz ogromny napływ cudzoziemców, najpierw ubiegających się o zezwolenie na pracę, a potem legalizujących pobyt. Wiele zapisów ustawowych ułatwiających przebywanie i otwarcie rynku pracy, zachęciło cudzoziemców do pozostania w naszym kraju, a nawet staranie się o obywatelstwo polskie.

I tak porównując 2 ostatnie lata - z każdym rokiem widoczny wzrost wniosków dot. obywatelstwa:

Uznanie za obywatela polskiego			Nadanie obywatelstwa polskiego		
	2021	2022		2021	2022
Ilość spraw	172	265	Ilość spraw	137	164
Decyzje Wojewody	138	210	Postanowienia Prezydenta RP	167	133

Od 1 sierpnia 2022 r. nowym zadaniem do realizacji przez Wojewodów stały się sprawy przyznawania, przedłużania i anulowania **Karty Polaka**. Do końca 2022 r. przyjęto i wydano :

Miesiąc	ilość wniosków	karty wydane i spersonalizowane	decyzje		umorzenia
			pozytywne	negatywne	
sierpień	122	8	52	4	5
wrzesień	62	2	13	4	0
październik	98	3	9	1	0
listopad	77	3	6	0	0
grudzień	44	0	5	0	0
razem	403	16	85	9	5

Dodatkowo wzrost ilości spraw widoczny jest również w naszych Punktach Obsługi Klienta w Sieradzu, Skierniewicach i Piotrkowie Trybunalskim. Potwierdza to poniżej przedstawiona tabela samej ilości wpływających i rejestrowanych dokumentów do systemu Elektronicznego Zarządzania Dokumentami (EZD).

TABELA - Liczba spraw prowadzonych dot. legalizacji pobytu i pracy według rejestracji w EZD
(EZD zaczęło w POK rejestrację od kwietnia 2021 r.)

	Skierniewice	Sieradz	Piotrków Tryb.
2021	801	1034	502
2022	1725	837	1476

Statystyka porównawcza spraw legalizacji pobytu cudzoziemców w latach 2018-2022

	31.01. 2018	31.01. 2019	31.01. 2020	31.01. 2021	31.01. 2022	01.01. 2023	Za cały rok 2021	Za cały rok 2022
Liczba wniosków wprowadzonych w POBYT	846	1.667	1.560	2.000	3.842		31.907	41.204
liczba wniosków do wpisania do systemu POBYT			7.500	4.434	3.189	724		724
Liczba wydanych decyzji	592	1.125	1.331	1.128	1.585	2.214	16.386	27.389
Liczba spraw w toku	7.499	7.608	7.451	14.020	27.454	33.292	25.330	33.672

Średni czas postępowania	226	177	168	287	302	292	293	283
Liczba etatów ogółem	31	52	53	62	79	90	78	90
Pobyt i Praca		39	39	48	61	69	62	69
Pobyt		13	14	14	18	21	16	21

1